

KAPITOLA 4

DĚTI

VE STANICI ZOO

Po obědě studenti gymnázia nastoupili do malého autobusu. Směr Pigletova zoologická zahrada. Jak kodrcali přes zácpy a dopravní nehody, které už patřily ke koloritu pátečního provozu, spoluzáci postupně přestávali na Grise civět. Začal jim být zase lhostejný. Z někoho otravného se v jejich očích opět měnil na nikoho. Měl tak spoustu prostoru sledovat, jak se dešťové kapky odráží od oken autobusu. *Ideální počasí na návštěvu jednoho z nejdepresivnějších míst v tomhle městě*, pomyslel si.

„Na co čumíš, blbečku?“ Gris ucítil ránu. Bolest. Někdo ho praštil do ramene. Otočil se na svého nového spolusedícího na dosud prázdné sedačce.

„Na nic, Porky... nesleduju vůbec nic. A obzvláště nic, co by tě mělo zajímat a musel by ses na to ptát.“

Porky vedle něj seděl pokaždé. Ve škole, v hromadné dopravě. Narodili se ve stejný den, takže na něj byl pravděpodobně napláclý i v porodnici.

„Nikdo tě nemá rád, nikdo s tebou nechce být kamarád, co? Seš nula, co? Chtěl bys vyhrát tu vědomostní soutěž, ale nemáš nikoho do týmu, co?“

Gris obrátil oči v sloup. Porky napjatě očekával odpověď. Nepřišla.

„Ty to nevíš, co? Víš, jaká je to soutěž?“

„Netuším, ale ty mi to určitě řekneš, že Porky?“

„To si piš, blbečku. Máme vytvořit dvojice...“ Ukázal na sebe, poté dva vztyčil prsty. „V pavilonu divočáků dostaneme kvíz, a kdo bude mít nejvíce správných odpovědí, dostane tajnou mega skvělou odměnu!“

„Mega skvělou?“

„Jo, mega... jakože hodně... Ale to máš fuk... Mám totiž plán! Budeme dvojice a vyhráme to...“

„To zní jako skvělý plán, Porky,“ Gris svůj pohled stočil zpátky k oknu.

„Dávej pozor, sakra! Oba asi víme, že s tebou do týmu nikdo chtít nebude. To vlastně ví každě. Co ale ti tupouni ze třídy nevěděj, že toho o lidech víš... mega hodně. Já jsem oblíbenej, ty zase víš... věci. Ostatní nebudou mít šanci... Vytřeme jim zrak, chápeš! Tak co? Co?“

Další rána do ramene.

„Řeknu ti to upřímně – ten nápad je pitomý, Porky...“

Další úder, tenhle bolel obzvlášť.

„Takže mám paní učitelce říct, že se nehodláš zúčastnit kolektivní činnosti? Že odmítáš pomoci jinému občanovi, a tím přímo narušuješ morální a etická ustanovení naší společnosti? To chceš, co?“

„To jsou dost velká slova i na tebe, Porky...“

„Napsal jsem si je. Na ruku. Podívej!“

Hrdě mu ukázal dlaň, na které měl načmárané tři řádky textu. Vlivem potu už se mu trochu rozmazaly. Inkoust na jeho kůži tvořil velké modré kaňky.

„Netušil jsem, že umíš psát...“

Porky se zamračil. „No dobře, jak chceš... Ta stará babka z tebe bude mít velkou radost...“

Gris si povzdechl.

„Máš pravdu, Porky... Vytřeme jim zrak...“

Na tváři jeho nejtlustšího spolužáka se roztáhl široký úsměv plný čistě bílých zubů.

„Přesně tak, Grisi, přesně tak...“

Do zoologické zahrady dojeli až za další půlhodinu. Po vstupu měli jediný cíl: pavilon divočáků. Všichni se nemohli kvízu dočkat. Chtěli odhalit, jak moc mega výhra opravdu bude. Předbíhali se, ostré lokty vpřed. Grisovi spolužáci byli horliví, ale když šlo o soutěže, neznali bratra. Zvířata v klecích je nezajímala, jen kolem nich proběhli.

Když však doběhli k velké budově, přišlo zklamání. Zdi byly obloženy lešením, střecha zaplachtovaná.

„Nebojte se, třído, jen probíhá menší rekonstrukce. S vedením ZOO jsem se předem dohodla, že nás dovnitř pustí. Jen nás!“ Paní Dummsauerová věděla, jak je namotivovat. Nemusela říkat nic dalšího a všichni Grisovi spolužáci se nahrnuli dovnitř.

„Je to vážně nutné, paní učitelko?“

„Co myslíte, pane Grisi?“

“Zúčastnit se toho kvízu, je to povinné?“

Před vchodem do pavilonu už stáli jen oni dva. Žádní další návštěvníci v dohledu.

„Dobrá otázka, hochu. Máte povinnost se ho účastnit?“

Poškrábala se na bradě. Rostl jí na ní jeden jediný, nenápadný, stříbrný chlup.

„Můžeme si položit jinou, ale přitom velmi podobnou otázku? Mám povinnost snášet vaše naprosto hloupé dotazy bez toho, abych vás profackovala? Nemám... Ale stejně to dělám. Říká se tomu také *dobrá vůle*. A z toho nám rovnou vyvstává poslední otázka? Máte v sobě dostatek dobré vůle na to, abyste všem svým spolužákům nezkazil výlet a pak trpěl následky?“

Proti tomu nemělo smysl bojovat...

„Jistě, paní učitelko...“

Otevřela mu dveře a pokynula.

„Nuže?“

Když vešel dovnitř pavilonu, všiml si, že opravy jsou v plném proudu nejen zvenčí, ale i přímo v expozici. Všude visely kabely a omítka byla jen ledabyle přemalovaná na jinou barvu. Jakkoliv se prasopolská zoologická zahrada na plakátech často pyšnila nejmodernějším zařízením a nejčistšími výběhy, dnes si jen dělala špatnou reklamu.

Grise však nezaujal ani tak všudypřítomný nepořádek, ale sklo, které oddělovalo výběh divočáků a zbytek místnosti. Bylo na několika místech popraskané. Šel k němu blíž a podíval se dovnitř.

Homo feralis, lidé divocí, kterými babičky strašily své děti, nevypadali nijak nebezpečně. Vlastně byli na první pohled úplně stejní, jako jejich domestikovaní příbuzní. Někteří se opírali o zeď, další postávali u krmelce. Zbytek zrudně bloumal tam a zpátky. Jeho pohledu si nevšímali. Čeho si naopak všiml on, že některé kabely čouhají i do jejich výběhu. Ucítil na rameni ruku.

„Ničeho se nemusíš bát, chlapče. Jakkoliv jsou tato stvoření poměrně inteligentní, v těchto podmínkách jsou v podstatě neškodná. V jejich malých mozečcích by je nikdy nenapadlo, aby za něco tahali. Jednoduše na to nemají kapacitu...“

Kníratý muž se na něj usmíval. Měl uniformu zaměstnance ZOO, pěkně vyžehlenou s kravatou. Žádná špína. Žádné známky práce. Zřejmě správce, se kterým se paní Dummsauerová domluvila.

„A co ty praskliny?“

„Běžné opotřebení, mladý muži, pouze běžné opotřebení,“ dodal správce s úsměvem. „Teď už by ses ale měl připojit ke zbytku svých spolužáků. Prý tady máte nějakou velkou soutěž.“

Měl pravdu, zbytek třídy už se rozestavěl kolem provizorního stupínku z krabic s náradím, na kterém trůnila paní Dummsauerová. Byli rozřazeni do dvojic, jediný lichý zůstal Porky, který na něho usilovně mával. Gris věnoval poslední pohled divočákům a odešel k ostatním.

Pravidla soutěže byla velmi jednoduchá. Učitelka přečetla otázku z kartičky, a kdo se přihlásil jako první, mohl odpovídat za svou dvojici. Správná odpověď byla za bod, za nesprávnou se naopak body strhávaly. Jak se ukázalo, s Porkym byli celkem dobrý tým – on dokázal nejrychleji vystřelit ruku vzhůru a Gris zase zvládl pokaždé odpovědět správně. Brzy se tak vyšvihli do vedení. Ostatní zůstali pozadu a šlehali na ně nenávistné pohledy. Všichni kromě dvojice dívek, která měla jen o jeden bod méně. Dvojice, ve které byla *ona*.

Gris původně ani nechtěl soutěžit, ale teď chtěl vyhrát. Měl šanci srazit hřebínek té nejpříšernější holce ve třídě. Nadmíru oblíbené, namyšlené princezničky, která se mu neustále vysmívala. Jeho sestřeni

Lenoře, která se svou nanicovatou kamarádkou stále ještě držela s jejich divojící krok.

„Už máme jen poslední tři otázky, třído! Ač se to zdá nemožné, ve vedení je Porky a Gris, dohnat je už může jen Lenora a Flankie. Poprosila bych vás proto o maximální pozornost, aby dívky mohly vyhrát! Nezvedejte tedy už ruce a předávejte jim svou energii!“

Učitelka vzala první ze třetí kartiček a přečetla ji.

„Čím se ve volné přírodě divocí lidé primárně živí?“

Porkyho ruka byla rychlejší. Gris měl odpovědět.

„Jsou všežraví, většinou se živí vegetací, stejně jako *Homo servilis*. V případě nouze jsou ale schopní i kanibalismu. Napadají farmy a pojidají svůj vlastní druh...“

Dummsauerová zaskřípala zuby.

Výborně, Porky! Bravo!“ Na Grise se ani nepodívala.

Přečetla druhou kartičku.

„Projevují se u takzvaných divočáků jakékoliv mentální změny oproti domestikovaným lidem?“

Porkyho ruka byla nahoře pomalu dřív, než dořekla větu. Mrkl na Grise a bouchl ho do ramene. Asi ho chtěl povzbudit.

„S nejvyšší pravděpodobností ano, koneckonců jsou schopní chodit po dvou. Je však otázka, jak moc se jejich mozky mění...“

Učitelka vítězoslavně zatleskala.

„S nejvyšší pravděpodobností? Vy tady tvrdíte něco, co jste se mohl dozvědět maximálně tak od neznalců. Od amatérů. Pavědců! Vaše odpověď je špatná! Mylná! Bod dolů, bod dolů!“

Cítil se jako pitomec. Jak jí mohl takhle naletět? Otázka měla jedinou přijatelnou odpověď a on jí zbytečně skočil na lep...

Lenora zvedla ruku. Měla možnost srovnat skóre.

„Podle vládních zdrojů víme zcela jistě, že lidé divocí neoplývají nijak vysokou inteligencí. Jsou hloupí a chovají se iracionálně. Proto jim ostatně také říkáme divocí. Já osobně bych je skoro označila za im-be-cil-ní...“

„A je vyrovnáno, ano ano! Poslední otázka rozhodne!“

Gris se přihlásil. Vrhla na něj nevráživý pohled.

„Ano, pane Grisi?“

„Není vyrovnáno, stále vedeme o bod... Poslední otázkou nás mohou tak maximálně dorovnat nebo rovnou vyhraje...“

Obdařila ho jízlivým úsměvem.

„Za nebetyčnou drzost strhávám Porkyho týmu bod! Přejdeme k závěrečné otázce!“

Zbývala poslední kartička.

„Je to tak trochu chyták. Jaký je hlavní rozdíl mezi klasickými divočky v přírodě a těmito zde v pavilonu? A nepočítám odpovědi typu, že jsou zavření za sklem...“

Porky po posledním strhnutí bodů znejistěl, ale přihlásil se znova. Gris si ho však nevšímal. Nenávistně probodával učitelku pohledem. Neměl se k tomu, aby cokoliv říkal. Porky musel odpovědět. Jednoduše musel...

„Jsou to ty obojky, opravdoví divocí je nikdy nemají. Tak je i poznáme. Nejsou součástí systému přece. Každý z obojků jasně eviduje, kde přesně jeho člověk je, posílá o něm data Evidenčnímu úřadu. Jojo... Sice je tady držíme jako divoké, ale dávno jsme jim nabídli lásku a péči Systému, kterou si snad ani nezaslouží. Jsou v bezpečí a ani o tom nevědí...“

Porky se usmál. Odpověď byla správná. Byli první, vyhráli kvíz. A Gris věděl, že na svého spolužáka by si měl dávat větší pozor.

Jak se ukázalo, mega velkou odměnou byla kromě znechucených výrazů Lenory a paní Dummsauerové také extra velká porce Pigletovy exkluzivní sádlové zmrzliny u stánku kousek od pavilonu.

Zatímco zbytek spolužáků pokračoval dál v prohlídce ZOO, Porky s Grisem se postavili do fronty.

„Fakt jsem jim to nandal, co?“

„Jojo, jsi hrdina dne...“

„Závidíš, co? Že jsem to věděl a ty ne.“

Dal mu ránu do zad, skoro přátelskou.

„Jste na řadě, pánové.“

Dívka obsluhující stánek se na ně usmála. Nemohla být o tolik starší než oni, ale byla rozhodně mnohem hezčí než jeho spolužačky. Vysoká, štíhlá... a... a...

„Jestli chcete, můžete si mě i vyfotit,“ usklíbila se.

Oba na ni zírali až moc okatě. Trapas. Takový trapas.

„Dělám si srandu, pánové, tak se zas nadechněte! Co si dáte za zmrzku?“

První se osmělil Porcky.

„Jednu dvousádlovou s očičkem navrch, prosím madam!“

Skoro zasalutoval.

Zmrzlinářka na oplátku skoro vyprskla smíchy.

„Dobře, takže jednu dvojku s extra bulvou tady pro vojína... A co pro tebe, panáčku?“

„Máte i nějakou jinou než sádlovou?“

„Jak jako jinou? Ještě máme sádloškvarkovou, myslíš tu?“

„Myslel jsem třeba ovocnou... Já nevím, ananasovou?“

Prohlédla si ho od hlavy až k patě.

„Ananasovou, jo? Nemáš na ni ještě trochu času?“

Podíval se na ni zmateně.

„Nech to plavat... prostě proč nechceš tu normální? Jakože sádlovou?“

Podíval se, jestli ho Porcky poslouchá. Zdálo se, že jen civí doblba jako obvykle.

„Chtěl bych trochu změnu. Už mám plný zuby lidských produktů... každý den pořád jíme maso. A já už na něj nemám chuť. Ani dnes, ani zítra...“

Ozvalo se zafunění. Porcky stále čekal na svou porci. Koneckonců ji vyhrál.

„Týjo, málem bych na vás zapomněla, generále!“ Lžící vyvrhla na kornoutek dvojitou porci zmrzliny a na její vršek položila malé očko.

„Nechte si chutnat, pane!“ zasalutovala.

Porky se začervenal a odešel.

„No a teď k tobě... Musím říct, že jsi dost neopatrný, takhle to na mě vyklopit. Mohla bych tě přece hned udat. Jak by se ti to líbilo?“

Potměšile se na něj usmála.

„Máš ale štěstí, *zrovna já tě naprosto chápu*. Co se týče zmrzliny, žádnou jinou nemám, ale mohla bych ti dát něco jiného.“

Zašmátrela pod pultem a vytáhla leták s velkým symbolem člověka a prasete podávajících si ruce.

„Je to fakt pecková přednáška, sama na ně ráda chodím. Mohl bys jít taky, třeba tě to bude zajímat. Možná tam najdeš tu možnost *změny*, kterou hledáš.“

Na druhou stranu papíru napsala číslo. *Její* číslo. Podala mu ho. Obratem si nacpal letáček do kapsy. Jen trochu mu vyčuhoval. Připadal si rebelsky.

„Tak brzy nashle,“ mrkla na něj.

Když Gris odcházel od stánku, pomyslel si, že až bude příště mluvit Porky o mega odměnách, nebude už *nikdy* nic namítat.

Jeho tělnatý spolužák mezitím odkráčel pryč, nebyl nikde v dohledu. Ostatní byli taky titam, i s paní učitelkou. Měl volno. Rozhodl se, že se ještě jednou podívá na divočáky. Těm řečem o běžném opotřebení nevěřil. Z knížek jasně věděl, že někdy museli být divocí *až moc*. Agresivní. Tihle se chovali jako příliš uleželá zelenina.

Když vešel zpátky do pavilonu, hned si všiml, že bylo něco jinak. Lidé za sklem se shromáždili do hloučku. Zdálo se, že podpírají jednoho z nich, aby se dostal výš. Chtěl dosáhnout na jednu z rozvodoven, která byla u stropu výběhu.

„Chovají se fakt divně, co?“

Porky zřejmě dostal stejný nápad jako on. Divočáci si jich nevěšili. Měli plné ruce práce. Mladý muž, kterého zvedali, se konečně dostal ke krabici.

„Neměli bychom někoho zavolat, Grisi? Tohle rozhodně není normální!..“

Vzápětí viděli, jak divočák urval přední kovovou část a plnou silou zatáhl za kabeláž.

Najednou byla tma. Slyšeli ránu. Dveře se zabouchly. Uvázli.

Porky začal křičet, běžel ke dveřím a začal do nich bušit.

Grise však neděsila představa, že je zamčený v ZOO. Děsil ho pohled do výběhu. Divocí v něm nebyli.

Zatímco Porky dál volal o pomoc, Gris došel ke sklu. Bylo ještě více popraskané než předtím. Viděl jen tmu. Když se však podíval pozorněji, v rohu místnosti zahlédl nepatrný pohyb. Pak zase nic. Spíš se mu to zdálo...

Do skla obrovskou silou narazilo tělo. Byl to ten muž, který vytrhal dráty. Celou vahou se opíral o průhlednou stěnu, která ho oddělovala od svobody.

Vypadal nepřičetně. Zoufale. Jak stále tlačil na sklo, začalo prskat. Grisovi se podlomila kolena. Mohl jen sledovat, jak se člověk najednou zastavil, když si všiml letáku v jeho kapse. Byl ještě zoufalejší, ale začal pohybovat koutky úst.

Gris si všiml, že Porky zase stojí vedle něj. Oba sledovali, jak se jim muž snaží něco říct. Byly to dvě slabiky, stále dokola. Ty samé dvě slabiky.

Dveře od pavilonu se náhle rozletěly s vyraženým zámkem. Do pavilonu naběhl zarudlý správce, učitelka a další zaměstnanci ZOO. Muž se snažil mluvit dál a bušil do skla. Zdálo se, že pláče. Správce na něho výhružně ukázal nějakým ovladačem. Muž však nepřestával.

Poté mu explodovala hlava. Vzduchem prolétly střepy. A Gris omdlel.

Když se probudil, ležel na zdravotním lehátku u sanitky. Byl stále před pavilonem. Kousek od něj na svém pojízdném lůžku seděl Porky. Dummsauerová bez ustání křičela na správce. Neslyšel pořádně, co říká. Šíleně mu pískalo v uších.

Naklonil se k Porkymu, který těkal očima všude kolem sebe.

Ten divočák, něco říkal, že ano?"

Porky se od něj odvrátil.

„Říkám, sakra, že *mluvil!*“

„Já nic neviděl ani neslyšel, Grisi, nech mě být. Všechno se to stalo moc rychle... nech mě prostě být!“

Gris však věděl, že Porky lže. Oba ho museli slyšet. Říkal jediné slovo. Jednoduché, přitom jasné. Ten člověk, podle úřadů i církve jen tupé zvíře, měl jedinou prosbu: *Pomoc...*